

verslag

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

I.E. Voesten
Senior Adviseur

M +31 6 15369189
inge.voesten@minienm.nl

Datum

25 april 2018

Betreft	Regiegroep belevingsvlucht
Vergaderdatum en -tijd	19 april 2018 19:00-21.15
Vergaderplaats	Zwolle, Nieuwe Buiten sociëteit
Deelnemers	Hans van der Vlist (voorzitter), Peter Schoot Uiterkamp, Marten Wesselius, Hans van Holten, Steffen Hofstra, Marc Huiberts, Ton van Wingerden, Karel Abbenes, Coos Paulusma Ton van Aalderen, Ivo Gelsing, Wieger van der Veen, Jaap Aangeenbrug, Robin Valkenburcht, Inge Voesten (Matthijs van der Horst met kennisgeving afwezig) Sidney Plankman (Defensie), Henk Veerbeek (NLR), Kees van Luijk (RIVM), Oscar Breugelmans (RIVM), Dick Bergmans (RIVM), Peter van der Werf (LVNL)

---

1. Voorstelronde

Aanwezigen stellen zich aan elkaar voor en lichten kort toe wanneer zij tevreden zijn met hun inzet. Er is een gedeeld beeld over dat de belevingsvlucht bedoeld is om te ervaren hoe een representatieve vlucht in de praktijk klinkt en beleefd wordt. De vlucht is niet bedoeld om statistische gegevens te verzamelen of berekende waarden te valideren. De vlucht kan bijdragen aan het creëren van een reëler beeld. Communicatie wordt als belangrijk ervaren, evenals evaluatie achteraf. In formele zin heeft de belevingsvlucht geen rol in de besluitvorming.

2. Terugblik bijeenkomst belevingsvlucht 14 maart

Op de website www.belevingsvlucht.nl staat een verslag van de bijeenkomst.

Gideon Levy is documentairemaker en was ook aanwezig op deze bijeenkomst. Hij vraagt de groep nu of hij bij de volgende regiegroep opnamen mag maken voor zijn documentaire. Hij maakt de documentaire over de belevingsvlucht in opdracht van LVNL. Na discussie wordt

besloten dat hij een half uur opnamen mag maken en daarna de zaal verlaat.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

3. Rollen en verantwoordelijkheden regiegroep

Enkele onderdelen uit de notitie van het ministerie worden besproken. Kern is dat de regiegroep voorafgaand aan de vlucht een advies over de uitvoering van de belevingsvlucht uitbrengt aan de minister. Onderwerpen daarbij zijn de vliegroute, meten en beleving. Tijdens de voorbereidende vergaderingen wordt kennis en kunde aan tafel gehaald hoe we de vlucht het beste kunnen vorm geven. Agenda en verslagen van de vergadering zijn openbaar. De eerstvolgende vergadering vindt plaats op 8 mei waarna een advies aan de minister wordt geschreven voor de uitvoering van de belevingsvlucht. Ter voorbereiding van de belevingsvlucht wordt in de week van 15 mei nog een vergadering gepland. Na de vlucht wordt geëvalueerd, met een tweede advies aan de minister. De zetel van "natuurbelangen" is nog niet ingevuld. De groep vindt het van belang dat dat wel gebeurt.

Datum
25 april 2018

Actie: IenW nodigt een representant van natuur en milieu uit voor de volgende vergadering.

4. Verslag

Het concept verslag van deze vergadering wordt maandag aan de leden gestuurd voor commentaar. De leden reageren uiterlijk dinsdagavond. Woensdag wordt het verslag op de website geplaatst.

Actie: IenW verzorgt het verslag en plaatst het op de website.

5. Routes

Vliegplan

Peter van der Werf (LVNL) presenteert aan de hand van een beschrijving hoe de route van de belevingsvlucht eruit zou kunnen zien. Het blijkt dat het handiger is om het plaatje per routedeel te zien en LVNL zorgt dat dit uiterlijk 26 april aan de leden wordt toegestuurd. Het ontwerp van LVNL is zodanig dat alle routes minimaal eenmaal worden gevlogen en voldoet daarmee aan de uitgangspunten van IenW. Om het plaatje rond te krijgen, worden sommige punten meerdere keren overvlogen.

Uitvoering

De vliegroutes worden tijdens de belevingsvlucht worst case (conservatief) gevlogen en in principe tot een hoogte van maximaal 2700m. Conservatief wil in dit verband zeggen op de laagst mogelijk hoogte. Overeenkomstig de hoogte waarop gevlogen wordt bij 10.000 vluchten per jaar. Er is specifiek ingegaan op de situatie bij Zwolle, dat is minimaal 5000 voet (1.500 m) bij 10.000 vliegbewegingen. Voor 45.000 vliegtuigbewegingen moet het luchtruim heringericht worden.

Tijdens de route kan het noodzakelijk zijn om van het vliegplan af te wijken. Als dat gebeurt, wordt daarvan een aantekening gemaakt. Uiteraard wordt alles gedaan om dat te voorkomen. De vlucht vindt plaats zonder passagiers, vanwege het bijzondere karakter van de vlucht. Eventueel kan wel een gekwalificeerde vlieger vanuit de regiegroep

meevliegen om de uitvoering van de vlucht te monitoren. Het ontbreken van passagiers en bagage dient (indien nodig) gecompenseerd te worden met brandstof. Dit zal op 8 mei worden besproken in de regiegroep.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
25 april 2018

Actie: LVNL maakt uiterlijk 26 april heldere routekaartjes per route met beschrijving, waaronder hoe vaak over punten wordt gevlogen en per route aangegeven in tijdblokken hoe laat dit ongeveer plaats vindt.

Tijdstip

De vlucht is door het ministerie reeds geboekt voor 30 mei tussen 15.30 en 21.30 uur. Dat was nodig omdat vliegtuigen niet eenvoudig te huren zijn. Het aantal slots is beperkt en het eerstvolgende slot bij Transavia is pas na de zomerdrukke. De vlucht kan ergens binnen dit slot plaats vinden, het voorstel van LVNL heeft een geschatte vliegtijd van 4.5 uur. Er vindt op dit moment nog simulatie en validatie van de routes plaats.

Datum

Er is discussie in de groep over de datum woensdag 30 mei. Het allerliefste zouden de leden meerdere vluchten hebben en de vlucht verschuiven naar begin september i.v.m. de tijdsdruk. Ook is een voorkeur voor een rustiger moment, bijvoorbeeld in een weekend. Omdat in de discussie duidelijk wordt dat uitstel van de belevingsvlucht niet per se leidt tot een geschikter datum – het is maar net wat er vrij is, wordt besloten vast te houden aan dit moment, aangezien er wel een representatieve vlucht kan plaats vinden binnen dat blok. Van belang is dat de regiegroep achter de vlucht blijft staan. Als dat niet zo is, dan kan de groep de minister adviseren de vlucht niet of op een ander moment te laten plaats vinden. Ook na de vlucht kunnen aanbevelingen worden gedaan aan de minister.

Landen

De landingsbaan op Lelystad is nog niet gereed voor grote toestellen. De belevingsvlucht zal daarom in beginsel niet landen op de luchthaven, maar deze op een hoogte van 300m overvliegen. Dat wordt betreurd, maar wel begrepen. De configuratie van het toestel zal zodanig worden gekozen dat een nadering en een vertrek zo realistisch worden uitgevoerd.

Actie: IenW gaat na bij Transavia en ILT of lager naderen of landen tot de mogelijkheden behoort.

Weersomstandigheden

Er wordt voorgesteld dat het vliegtuig zichtbaar moet zijn (dus niet zwaar bewolkt) en weinig wind uit te voeren. Weinig wind wil zeggen dat het niet harder mag waaien dan ca. 5 meter per seconde. Bij hogere windsnelheden verstoort het windgeruis in de microfoon de geluidsmeting. Voorzitter merkt op dat dat uitzonderlijke omstandigheden zijn in Nederland en dat de kans op een belevingsvlucht dan bijzonder klein zijn. De groep deelt deze gedachte. Tijdens de volgende vergadering zal de gezagvoerder van de vlucht hier uitleg over geven.

Actie: IenW stelt met LVNL go/nogo criteria op en legt deze voor aan de vergadering van 8 mei.

Communicatie

De regiegroep geeft te kennen dat het heel belangrijk is de vlucht groots aan te kondigen en uit te werken wat we op de dag zelf doen. Daarnaast is het van belang qua communicatie uit te werken wat de vlucht wel en wat deze vooral niet is.

Actie: IenW komt de volgende vergadering met een conceptvoorstel over communicatie, voorafgaand, tijdens en na de belevingsvlucht.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
25 april 2018

6. Inrichten meetpunten

De notitie van Wieger die samen met NLR is opgesteld biedt houvast voor het neerleggen en organiseren van meetpunten. Omdat het routevoorstel veel tijd heeft gekost wordt besloten dit verder uit te werken voor de volgende vergadering.

Actie: RIVM werkt het voorstel dat nu op tafel ligt verder uit met NLR op basis van voorstel van Wieger. Daarbij wordt ook een concreet conceptvoorstel voor locatie van de meetpunten opgenomen en een partij die de meetpunten kan leveren. Neem daarbij de meetpunten van Sensornet mee.

Actie: Regiegroepleden reageren uiterlijk op 8 mei op voorstel en brengen indien nodig gemotiveerd specifieke meetpunten in.

Sidney Plankman (CLSK) is aanwezig om de ervaringen van Defensie van de belevingsvlucht toe te lichten. De vergadering stelt vast dat er weinig overeenkomsten zijn in de casus, aangezien het bij Defensie ging om een kleine populatie (rondom de luchthavens) en vergelijking tussen twee toestellen (JSF en F16). Desondanks zijn de volgende zaken bruikbaar voor onze belevingsvlucht:

- Hanteer een open en transparante manier van communiceren
- Overleg veelvuldig met de regiegroep en zorg dat het voorstel door iedereen gedragen wordt
- Onderwerpen tijdens de regiegroep moeten zijn: vluchtprofielen, meetpunten, communicatie, enquête)
- Betrek ook de media tijdig in je communicatie. In het bijzonder mbt datum en tijdstip uitvoering.
- Geef bekendheid aan je website www.belevingsvlucht.nl
- Doe de vlucht zowel (deels) overdag als (deels) avond
- Koppel kort na de vlucht de eerste resultaten terug naar regiegroep, media en omwonenden. Dit voorkomt ruis in de communicatie.
- Plaats dit ook op de website
- Snel volledige rapportage bekend maken.

7. Beleving

De punten met betrekking tot beleving bij de Defensievlucht zijn weergegeven in voorgaand agendapunt. De notitie van RIVM wordt ter kennis aangenomen. Omwille van de beperkte tijd wordt ook hier een nieuw, concreet en uitgewerkt, voorstel gedaan voor de vergadering van 8 mei.

Actie: RIVM verzorgt een uitgewerkte notitie over beleving voor de vergadering van 8 mei.

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
25 april 2018

8. Vervolgproces en volgende vergaderingen

De vergadering wordt om 21.15 uur gesloten. Veel punten zijn nog onvoldoende behandeld, maar zullen verder worden uitgewerkt voor de vergadering van 8 mei. Deze wordt langer gepland van 18.00-21.30uur (inclusief soep en broodjes). Deze vergadering is de vergadering waarin de besluiten moeten worden genomen. De rest van de tijd tot de belevingsvlucht dienen de besluiten te worden uitgewerkt. Er wordt in de week van 15 mei een extra vergadering ingepland om de uitvoering te bespreken.

Actie: IenW doet een datumprikker uit voor de vergadering in de week van 15 mei.

Nr	Actie	Wie	Deadline	Grd
1	IenW nodigt een representant van natuur en milieu uit voor de volgende vergadering.	IenW	23-4-18	X
2	IenW verzorgt het verslag en plaatst het op de website.	IenW	23-5-18	X
3	Regiegroepleden leveren feedback op het verslag aan IenW.	Leden	24-4-18	X
4	LVNL zorgt dat uiterlijk 26 april het plaatje per routedeel aan de leden wordt toegestuurd.	LVNL	27-4-18	
5	Regiegroepleden reageren uiterlijk 8 mei op voorstel LVNL en brengen indien nodig gemotiveerd andere meetpunten in.	Leden	8-5-18	
6	IenW gaat na bij Transavia en ILT of lager naderen of landen tot de mogelijkheden behoort.	IenW	8-5-18	
7	IenW stelt met LVNL go/nogo criteria op en legt deze voor aan de vergadering van 8 mei.	IenW LVNL	8-5-18	
8	IenW komt de volgende vergadering met een voorstel over communicatie en participatie, voorafgaand, tijdens en na de belevingsvlucht.	IenW	8-5-18	
9	RIVM werkt het voorstel dat nu op tafel ligt verder uit met NLR en Wieger. Daarbij wordt ook een concreet voorstel	RIVM	8-5-18	

	voor locatie van de meetpunten opgenomen en een partij die de meetpunten kan leveren.			
10	RIVM verzorgt een uitgewerkte notitie over beleving voor de vergadering van 8 mei.	RIVM	8-5-18	
11	IenW doet een datumprikkertje uit voor de vergadering in de week van 15 mei.	IenW	23-4-18	X

Bestuurskern
Directie Participatie
Afdeling Advisering

Datum
25 april 2018